

Z klubu „Za Starou Prahu“.

K. D. Mráz:

Praha malířů.

(Pokračování.)

Dle jeho kreseb ryl J. Gregory sedm pohledů pražských a ty jsou jako signalem oné doby pro kultivování pražských krás malíři. Totiž: malíři! O barvě nelze mluvit. Jsou tu rytiny, jež byly dodatečně kolorovány, aby se více líbily a šly na prodej. O barevné

náladovosti ani řeči, neboť vše podáváno touže škálou, louky a stromy zelené, střechy červeně a hnědě, obloha modře atd. jen s malými nuancemi. To platí o mědirytinách, event. leptech, pracovaných buď suchou jehlou nebo manýrou křídovou. Příprava obrázku pro kolorování byla různá: na některých naleznete kresbu celou se všemi detaily, jindy opět jen rozhodné kontury. Vedle rytin, event. leptů, pro omalovávání pěstována akvatinta, tištěná už tenkrát několika deskami, jež jsou tónu jednotného (temně hnědá, zlatě sepiová, šedě zelená) nepotřebovala vždy opravy a překolorování.

Rytci z okruhu Kohlova přilnuli ku Praze.

Ostatně již romantism a s ním láska k ruinám, starým zámčkům a hradům, palácům prosakovaly všemi vrstvami umění i literatury. Už od r. 1803—9 vydává ředitel hlavní školy týnské F. K. Wolf, sám také kreslil a rytec, sbírku obrazů českých zámků »Abbildungen sämmtlicher alten u. neuen Schlösser in Böhmen«, jichž udává Dlabáč ve svém lexikonu 39, a dříve ještě, v únoru 1798 Calve vydal A. A. Meissnerovy »Historisch malerische Darstellungen in Böhmen«, pro něž Wolf kreslil 13 obrázků, jež A. Pucherna ryl v letech 1797—8.

Praha té doby tak krásná, obtočená hradbami, v nichž staré brány lákají obyvatele města do zlatých polí a hájů, zachovalá ve svých starodávných čtvrtích, neporušená, ještě v náručí kyprých a bohatých zahrad, nabízí umělcům své šperky, a ti, jak se tomu ve školách naučili, kreslířsky je zachycují v jejich malebnosti a zajímavosti, ale dosud nevidomí pro barvy tisícovým kouzlem je oblévají. Než jest tu přece již probuzený cit umělecký, vůle ne kreslit jen pro památku, historickou cenu nebo zajímavost architektonickou, ale pochopení pitoresknosti, přání vyjádřiti se malebně, tedy umělecké procítění formy a ovládnutí linie a poměru ploch. To také ve spojení s drobnými sice, ale roztomilými genry života pouličního činí rytiny a akvatinty těchto lidí tak milými a nám cennými, i když při tom necháváme stranou vzácný význam historický a topografický. Tak kreslí a ryje A. Pucherna r. 1804 Vyšehrad, r. 1803 hrad pražský (dle kresby Wolfovy z r. 1796), velmi pěknou Kanálskou zahradu, v šedozeleň, delikátní akvatintě leptá pohled na Prahu ze sadů Wimmerových, k níž koná studie, pracuje velmi pečlivě pérokresby atd. Rovněž L. G. Buquoy leptá pohled z Jeleního příkopu (dle kresby Puchernovy), pak jednu z nejinteresantnějších leptaných rytin té doby: Trh dobytčí, ještě s kaplí Božího Těla, zdařile oživený (akvatinta kolorovaná). Josef Sembera (1794—1866) ryje palác Švarcenberský, zámeček v Bubenči (Stromovce) a leptá veliký pohled na Prahu na 4 listech (1827—1830), jež ještě Wurzbach r. 1877 nazývá nejvěrnějším a nejlepším přehledem tohoto královského města, Jiří Döbler (1788—1845) kreslí ilustrace k popisu Prahy z pera J. M. Schottkyho (»Prag wie es war und wie es ist«, u Calveho 1830) a to Týn a Mostecké věže, dále pracují mědirytiny Malovec, Novotný, Mrkos (Stromovku) a j. Pro úplnost uvésti dlužno olejové obrazy Martina Tejčka (1780—1847) »Pohled na Karlov« a »Pohled na Troju« a pérokresby Aloise Czermáka (1814—1879) »Z pražské radnice«.

V létech třicátých činným byl velice V. Morstadt, jenž v Praze žil mezi 1826—40, jehož kreslířsky zajímavé pérokresby (v rytinách většinou rozmnožované) překvapují pěkným zachycením detailů až minutěšních, ne však navuvjících nebo snad celek příliš rozdrobujících. V pohledech celkových (na př. s Petřína) tu a tam pro zvýšení efektu trochu přeměňuje, některé věže protáhne, budovy k sobě srazí, ale to ovšem jen ad majorem gloriam krásy, již opěvá do posledních lístečků pečlivě vypracovaných stromů. V době Morstadtově mizí rytiny pražské prvních oněch zmíněných tradicí uměleckých, kreslíři zvolna ustupují před novou rodící se epochou uměleckou.

Zmiňuji se ještě o litografu F. X. Sandmannovi, jenž až asi do let padesátých v Praze pracoval (zemřel ve Vídni r. 1856). Známa jest jeho akvarela »Praha« z r. 1844, pak 12 listů pražských pohledů, pěkně hebece litografovaných (vydaných Řivnáčovým nákladem). Z krajinářů školy Ant. Manesa Praze skoro cele věnoval se Eduard Herold (1820—1895). Tento bývalý marionetář a malíř pokojů, jenž literárně vzdělával se na Scottovi a Herlošovi, oživil ve své vlastenecky vzrušené fantasií Libušino město hrdinami všech pověstí lokálních a bájí, propentlil historii vědecky opřenou po Hájkově způsobu a vzoru rytířskými a romanticky ozářenými anekdotami, pérem hlásaje — třebaš německy — slávu města a štětcem i tužkou provázaje svoje výklady obrazy její památných míst. Dle vzoru učitelova byla ovšem kresba jeho tvrdá, charakteristická traktace kudrnatých stromů, nehybně působící, a v pohledech i prospektech do města z různých století rád zafantasioval si i na úkor pravdy. Jako malíře i kreslíře vábily jej objekty spíše svým historickým významem, svou signaturou té či oné slavné doby a krajinář brzy v něm ustoupil archaeologickému romantikovi, radostně a srdečně vyprávějícímu o zamilovaném městě.

Než leckdy přece v badateli a epikovi probudil se malíř, a tak vzniklo několik pěkně, skoro náladově malovaných obrázků krajinářských, v nichž jemným způsobem líčí zákoutí pražská, ani tu nevycházejí z jejího okruhu, leda že do zahrad jejích zapadaje. Takovou jest na př. partie z Kinského zahrady, s reflexem oranžových červánků na sloupoví pavilonu a trefně odlišnou kulisou starých stromů kolem, obraz nevelikého formátu, ale velmi dobrých malířských kvalit.

Z Hanshoferovců František Chalupa (1828—1887), Bedřich Wachsmann (1820—1897) a Bedřich Havránek (1821—1899) vykazují v seznamu svých děl mnohé číslo Praze věnované. První z nich namaloval mnoho pražských partií, potulovalt se skoro výhradně po městě, kde, chud a bez pomoci, krušně musil leckdy si vydělávati chleba, tak že jako žák navštěvovati mohl jen večerní kursy akademie. Partie pobřežní se mu líbivaly patrně nejvíce a tak rád sedal u mlýnů, vodáren i dál si po břehu Vltavy vyletěl a hojnou kořist obrazovou domů nosil. Motivy z Bráníka, od Vyšehradu, z pražských Benátek, ostrova Kampy nalézáme v jeho pozůstalosti, někdy dost naivně a ztrnule zachycené. Wachsmann, vlastenec rodu německého, často upínal se jako Herold k památkám

stavitelským, historicky cenným a rád detail studoval podrobně, svědomitě, leckdy překonávaje jmenovaného uměleckou invencí a širším rozpjetím i samostatnější tvořivostí. Havránek pro nás tuto zajímavým jest svým leptom Židovský hřbitov v Praze (z r. 1852), kde snaží se už touto technikou docílití jisté náladočnosti, nezapíraje ovšem své známé metody detailistní. Tito všichni právě tak jako s počátku jmenovaní rytcí Postelovští všímali si výhradně formy, znamenitých harmonií lineárních, nemohouce zmocí barevných kouzel, ač leckteří z nich svým uměleckým instinktem je vycítovali a o ně se pokoušeli. V krajinářství zatím také jiné nastaly doby a hesla, jež přenesena byla z lesů barbizonských i u nás svěže zavála do akademického suchopáru. Než do té doby neměla Praha štěstí na svého mistra a ten, jenž z moderních našich první na ni vrhl se se vsí energií svého temperamentního genia, aby zachytil nádheru jejich barev, zlomil se ve svém lvím skoku a podleh j.

(Příště dále.)

Malostranský kostel svatého Mikuláše.

Je Malé Straně jistě tím, čím hrad pražský celému městu. Je dominantou této části města, objektem, jež odevšad vidíme, ke kterému se vždy vracíme, ať se díváme odkudkoliv. Situace tohoto kostela je taková, že marně bychom hledali jí rovné. Tvoří s přilehlou budovou kolosální masu, dvě náměstí od sebe dělicí, nad níž obě věže, jakoby stulené k sobě, tvoří onu nevypsateľnou půvabnou dvojici, již kdosi s dvojicí »manželů« srovnal. A věru je toto srovnání snad příliš smělé na pohled, ale tají v sobě mnoho pravdy. Kontury této slavné dvojice věží kontrastují a doplňují se navzájem; zvonice je vysloveně vertikální, kuple spíše horizontální tendence; první hrdě vztyčená a vyzývavá, tato pohodlně rozložená a usměvavá; ona ku předu posunuta, druhá v pozadí se jeví, zvonice je mohutně a energicky členěna, kuple delikátnějším dekorem se honosí, drobná lucerna jako korunka spočívá na jejím temeni.

Je to veliká báseň nesmrtelného architekta a snad to neještěnější, co barok vůbec vytvořil. Je možná, že jiné stavby barokní jsou daleko bohatší (Würzburg), efektnější a pompésnější (Vídeň), snad i rafinovanější, ale hlubší, citovější sotva. Marně bychom hledali jinde skupinu tak klasicky nesymetrickou a přece úplně rovnovážnou, ve všem vsudy nepochybující!

Čím to je, že právě zde bylo dosaženo něčeho, čeho od dob středověku žádný z architektů se neodvážil před ani potom?

Základ k tomuto geniálnímu řešení musíme hledati v první řadě v situaci okolí.

Do náměstí nyní Radeckého ústí proti kostelu dvě ulice: Mostecká a Malá Karmelitská, která jest, anebo alespoň byla, do jisté míry pokračováním Velké ulice Karmelitské.

Architektu baroknímu šlo v první řadě vždy o to, aby význačná budova byla zároveň prospektem uličním, nebo lépe řečeno, aby mohl počítati s jistou řadou pozorovacích bodů, odkudž budova jediné mohla býti spatřena, neboť toho si byli architekti dřívější velmi jasně vědomi, že budova musí býti do svého okolí v pravém slova smyslu vkomponována, což předpokládá nehybnou situaci a nezměnitelné okolí. Zde právě

Pohled na věže kostela sv. Mikuláše.

máme takový příklad. Architekt situoval zvonici na jihovýchodní roh celého chrámu; proč tak učinil? Jsme přesvědčeni, že moderní projektant by byl dal jistě dvě věže do západní fačady, poněvadž je to vyzkoušené a osvědčené pravidlo a v půdorysu to pěkně vyhlídí. Dintzenhofer situoval věž tak, aby co možná nejvíce byla viděna a to z bodů co nevdálenějších (neboť věž chce býti přirozeně vždy z dálky viděna), t. j. od východu z ulice Mostecké, s kamenného mostu, Křížovnického nám.; od jihu: z Karmelitské ul., z Újezdu a ze Smíchova.

Avšak v bezprostřední blízkosti zvonice vyrůstá kuple nad křížením, velmi mohutná; nastává konflikt dvou dominujících objektů vedle sebe, konflikt, jenž by byl duchu slabému mohl býti osudným, zde však znamená triumf, jakého málo kdy bývá dosaženo.

Příčina v první řadě vězí opět v rafinovaném využitkování situace. Terén obou zmíněných ulic znenáhla stoupá směrem ke kostelu. Zvonice, ježto je nejvíce ku předu vysunuta, dominuje nejvíce; oproti tomu kuple zapadá tou měrou, jakou blížíme se ke kostelu. Pozorovatel, jdoucí na příklad Mosteckou ulicí, nachází se dosti hluboko pod patou chrámu; jeví se mu tedy zvonice daleko mohutnější oproti kupli než vskutku je; a tu nastává okamžik svrchovaného estetického požítku, kdy kuple podřídí se přední věži a utvoří s ní onu báječnou, nevyrovnatelnou skupinu.

Poněvadž osy ulic Karmelitské a Mostecké protínají se přibližně kolmo nedaleko paty kostela, vidíme z ulice Karmelitské analogický obraz, totiž zrcadlový, kuple je v levo, zvonice v pravo.

Vidíme tedy, že celý efekt spočívá jedině na rafinovaném perspektivním klamu. Z jiných míst (Sněmovní náměstí, Petřín, hrad a t. d.) nejví se skupina těchto v ží ani zdaleka tak příznivě, ale tím spíše můžeme oceniti duchaplnost a smělost projektantovu, že dva tak různotvárné objekty dovolil si vedle sebe postavit. Z těchto teprve vidíme, jak je zvonice štíhlá a kuple široká, což je tím nápadnější, že obě jsou na vlas stejně vysoké, což při pohledu z ulic nikdo by se neopovážil tvrditi.

Ze všeho vysvítá, že chceme-li nadále zachovati toto umělecké unikum neztenčené, nesmíme nikdy připustiti bytí sebe menší změnu jeho

okolí a situace. Dnešní průlom »U Klíčů« je hroznou toho výstrahou a musíme trvat na jeho zachování, jako musíme se opřít s největší rozhodností proti zamýšlenému, nesmyslnému rozšíření ul. Karmelitské na 18 m., neboť nejen že by se tím náměstí povážlivě rozřířtilo, ale mělo by to za následek zboření krásných domů před kostelem, jež jsou nevyhnutelnou součástíku tohoto arcidíla, jemuž tvoří báječnou kulisu a podnož, nad níž se chrám jako gigant tyčí do nebes. Nezapomínejme, že domy ty třeba v jiné podobě stály už při stavbě chrámu, jsou tedy nevyhnutelným jeho předpokladem a zboření jejich (jež sice dotyční malostranští regulatoři houževnatě zapírají, ale v duchu a v pravdě si ho přejí a s ním počítají) znamenalo by zkázu tohoto slavného díla a naši kulturní porážku.

Na konec dlužno zmíniti se ještě o následujícím: Chrám, jenž byl stavěn více než půl století, není vlastně dohotoven, schází mu totiž ještě výzdoba plastická. Na vysoké balustrádě lodi kostelní zůstala jen jediná socha státi, ostatní as před 20 léty byly shozeny na dlažbu, ježto prý schátralost jejich ohrožovala pasanty.

Zvonice měla býti dokončena postavami světců na nárožích, a to v prvním a druhém patře po jedné na každém rohu, v třetím na balustrádě po dvou na rozích, jak to náš obrázek zhruba naznačuje. Bohužel nedošlo k výzdobě pro spor jesuitské koleje s obcí pražskou. Výzdobou plastickou získala by věž na kráse, neboť sochy by měly oživit a změkčiti silhouetlu, jmenovitě díváme-li se na věž s rohu (pohled diagonální), nejvíce pak v přechodu z 3. do 4. patra, kde vždy 1 pás soch na každém rohu byl by doprovázel poslední užší patro (v principu totéž, jako na věžích středověkých). Chrám tento jistě stojí za to, aby výzdobou plastickou byl dokončen, a nebude jistě nutno, aby moderní plastik nutil se snad do historického slohu, stačíť zajisté, když vyhoví v první řadě všeobecným požadavkům monumentální plastiky a pokud se architektury soch týče, nutno jen zachovati onu energičnost v konturách a reliefu, jaké tento sloh nezbytně vyžaduje.

A. Engel.

Ze schůzí domácí rady Klubu »Za Starou Prahu«.

Dotatkem k jednání schůze dne 3. dubna připojena zmínka o zprávě klubu došlé, že v radě městské vytýkáno a klub podezírán, jakoby akci a zaslána v listech pro zachování radnice židovské byl podnikl mala fide, věda, že radnice židovská i synagoga budou zachovány. Domácí rada protestuje proti podobným domněnkám — odvolávajíc se prostě jenom na assanační plán — podle posavadních bohatých trpkých zkušeností nedotknutelný — v němž regulační linie budovu staré židovské radnice o důkladný kus řeže. (Zachování staronové synagogy se přece rozumí samo sebou!) Ostatně viděla se nucenou pro záchranu radnice židovské intervenovati i e. k. ústřední komise vídeňská pro zachování

Pohled na věž kostela sv. Mikuláše, až bude sochami dokončena.

uměl. a hist. památek (v. níže). — S textem Zaslána ve příčině radnice žid., uveřejněného v dennících, projevily souhlas Státoprávní Klub pro Staré Město a Nár. Jednota Českožidovská. — V souhlase s dřívějšími usneseními o pořízení prémie pro přispívající členy Klubu (mimo časopis), pokud platí příspěvek aspoň 10 K ročně, doplnila schůze dne 10. dubna svůj projekt rozhodnutím, pro letošní rok členům zmíněným rozdati trojbarevnou orig. lithografii některého málo známého pohledu ze Staré Prahy. Členové tuto dostanou mimo to i brožuru, o jejímž obsahu co nejdříve bude rozhodnuto. Členové klubu, pokud platí aspoň 5 K roč. přisp., tuto brožuru obdrží vedle spolkového orgánu Krásy n. d. — Na dotaz domácí rady sděleno, že starožitná kašna v Olomouci před Českým domem nebude — jak bylo pův. projektováno — zbořena. — Usneseno znova se zasaditi o zachování hřbitova košířského jako veřejného sadu, zvláště i k jeho významu jako pohřebiště přečetných, o kulturu národa zasloužilých osob. Věc vzhledem k svému značnému také estetickému dosahu má být sdělena i spolkům uměleckým. — Na žádost klubu ve příčině znovupostavení soch na balustrádě malostránského Mikulášského kostela rada městská oznámila, že věc má v patrnosti, že však při nedostatku fin. prostředků nebylo lze požadavku tomu vyhověti. Při jednání o předchozím rozpočtu na r. 1906 hodlá však r. m. o záležitosti uvažovati. Jinou otázkou, dotýkající se rázu Prahy, jest vzhled projektovaných mostů přes Čertovku při nastávající regulaci. Bude jich sedm. Proto bude dom. radou zvažován věnován zřetel jich rázu a malebnosti, zvláště také i co do zábradlí. — S povděkem přijata na vědomí zpráva, že odkrytí sgrafitů na domě č. p. 4-I. na Malém nám., o něž klub se u r. m. ucházel, bude provedeno. — Obširněji bude význam objevu zdůrazněn při debatovém večírku o přestavbě starom. radnice, na jehož pořádání po rozhodnutí poroty o plánech na přístavbu d. r. se usnesla. — Vzhledem k tomu, že staré mlýnské kameny (asi 30) ze Šitkovských a j. mlýnů, jež nyní pro Vojtěšskou assanaci byly strženy, nesou rozličné nápisy a kamenické značky, má být rada m. požádána, aby kameny byly zazděny někde ve zdi nového nábreží nebo u vodárny Šitkovské. — Sděleny některé informace o rakouské výstavě v Londýně r. 1906, již se klub asi expozici zúčastní — Dlouhá debata věnována byla dne 1. května zjištěným případům zavlčení pražských uměleckých památek, zvl. těch, jež bývaly příslušenstvím architektury, do ciziny a přesně vypočítaným faktům, kde byly zbytečně odstraněny kašny, míže, kartuše, klepátka, aniž kdo zvěděl proč, kým a hlavně kam. Stěžováno si na nedostatek kontroly a dozoru. Odcizení tato dějí se namnoze velmi raffinovaně. V nejposlednější době na př. zratil se z někdejší třístudené kašny staroměstské kamenný delfín. Neméně smutné jsou případy odstranění, zastavení a poškození (krámci, stánky a p.) cenných starých portálů, namnoze i umělecké práce. Vše to činí nutným obrátiti se k r. m., aby zamezila podobné počinání, jež budíž podrobena trestnímu řízení anebo aspoň řízení podle staveb. řádu pro neoprávněnou změnu fačady. Dolčeno se také fakta, jak značně trpí slohové fačady zcela libovolným věšením jakýchkoli návštěvních štítů. — Usneseno, aby klub přistoupil za člena Zalesňovaciho a okr. spolku pro kr. hl. m. Prahu a okolí. Jako delegát klubu do výboru Zales. sp. vyslán p. red. Jan Kučera. — Sdělení zem. výboru, učiněné na žádost d. r., o tom, jakého dosahu byl rozklad z. v. k radě městské strany regulace Starého města, vzato s povděkem na vědomí. Z něho rozkladu uvedeno níže v souvislosti. — Zbytek debaty věnován záležitostem stavebním v Karlově ulici staroměstské, jichž postup i základ klub velmi pozorně sleduje. — Usneseno žádati r. m., aby názvy ulic nebyly měněny (jak žádáno už dříve) a aby nové názvy starých ulic znovy někdejšími byly nahrazeny. — Vzhledem k nastávajícímu jubileu p. nejv. maršálka zemského J. J. knížete Jiřího z Lobkovic usneseno jednoblasně vyslati deputaci, jež p. maršálkovi odevzdá sbírku zvláště půvabných pohledů ze Staré Prahy. — Delegátka Ženského klubu v domácí radě klubu „Z. S. P.“ vzdala se této funkce. Z. K. bude požádán za vyslání jiné. —

Přečten došlý příspěv. jímž c. k. ústřední komise vídeňská pro udržování uměleckých a histor. památek oznámila domácí radě (ze dne 17. dubna 1905, č. 578), že »uznává záslužné úsilí klubu „Za Starou Prahu“ o zachování židovské radnice, pro něž samá v poslední době několikrát co nejrozhodněji zakročila. Prohlašuje svou úplnou ochotu každý k tomu směřující krok podle povahy věci podporovati ... —

Valná hromada klubu „Za Starou Prahu“ bude odhývána během příštích čtyř neděl. Den a hodina ohlášeny budou denními listy.

Večer Staré Prahy pořádá klub „Za St. P.“ komitétém svých «mladých» dne 17. dubna v divadelním sále Národního domu vinohradského, jako svůj první zábavní večer. Stará Praha se svými idejemi zase v jiné tvářnosti. Trochu retrospektiv, trochu tepla a světla malostranských krbů, i satira a karikatura položená do budoucna pro ty, kdo neslyší proseb drásaného krásna v přítomnosti. A plný sál byl, jak se zdálo, spokojen docela. Zaslouha o to byla autorům i interpretům společna. Jemný prolog Zd. Hardenův (pseudonym) recitovala s plným procítěním svého ceněného umění pí. Olga T. Pikhartová, jejímž lyrickému pojetí podafilo se skvěle vystihnouti vůdčí myšlenku úvodních těch veršů — proč Praha halí se v tak pohádkový plášť. Byl prolog dobrým přechodem k náladě červnové noci, jasné a měsíčné, v níž jednala první scéna večera — «Večerní šplechty» Nerudovy z Malostranských povídek, Dr. Hendrychem uvedené na jeviště, jež bylo proměněno na tu chvíli v dokonalou plastickou kopii střech Nerudova domu »u dvou-slunce« v Ostruhové ulici. Illuse byla naprostá, že scházal jen van zahradní atmosféry z Petřínských strání, aby společnost byla se cítíla zcela přenesena kamsi na rampu pod palácem Schwarzenberským. Konstrukce střech, tak důmyslně sestavená, že po chvíli mohly bez hluku zmizeti s jeviště, byla mistrovským kouskem tesařské firmy p. H o d k a, fačada pak výtvarnickým p. arch. Janáka. A herci (pp. K. Müller, Slavínský, Sojka a Vávra) pohybovali se na strmých šlitech a hřebenech střech zcela nenuceně a nezkracující přes to v ničém úspěch skvělých výkonů hereckých. Nemění výstižně hleděla zachytiti ovzduší rodiny s uměleckými aspiracemi scéna J. Homoly »Pražský obrázek z r. 1787«. Pozvánka k večeru dala jí podtitul »Jak F. Věk poprvé k Butteauovým přišel«, naznačující, odkud autor inspiroval se k slovesné části podafené scény, jež byla rámcem pro dobové píecy hudební, vybrané nepopíratelně obratně. Slečna Božka Durasová svým sympatickým hlasem dělila se o musikální část scény se slč. Em. Černou, jejíž překvapující technice klavírní bylo vyniknouti na stoletém klavecínu i v doprovodu houslových žísle studenta Věka (p. Frt. Jelínek). Svůj vlastní obor, pěvecký charme, mohl tenorista dle role uplatnití jen v sladkém dvojpěvu Myslivečkově, ačkoli naň činěny nároky i po hereckém obsahu scénky, jenž jinak temperamentně byl podán slč. M. Černou a B. Procházkovou v dobré souhře s autorem (Dr. Václav Thám). Domácí koncert i vypravování o frajmaurech dobře se vyjímaly v milieiu z doby své jakoby vystřiženém. Vrcholnou scénou celého večera byla satira K. D. M r á z e »Dobojování«. Zde vlastně teprve zableskla ocel dnešního našeho boje a zatpýtla se jeho idea. Byly ostré ty seký a škoda, že nebyli mnozi přítomni z těch, jimž byly určeny — ovšem teprve v budoucnosti, jednati ducha-plná fantasie roku 2005 — jaksi prorocky věštic, jak to bude vyhlížeti za epigonů, ani ne přílišnou progressi, dle poměru dneška. Sochy z Karlova mostu L u i t g a r d a (slč. Rýdlová), T u r e k (p. Nedošínský), I v o (p. Müller), B r u n c v í k (p. Sojka), N e p t u n z nebožky Krocínovy kašny (p. Slavínský) produškovaly celý spor pro a proti Staré Praze se všech hledisek, takže návštěvníkům lépe celý komplex těch otázek vysvitl než z malé sbírky letáků. Představitelé oživených pískovcových i mramorových skulptur v šalebně věrném maskování (provedeném Franklem) podali výkoný na tendenci a vysokou cenu literárního díla naprosto přiléhající. Tendence také dobře byla pochopena, tomu svědčil opětný hlučný pollesk mezi scénou a dlouhý po ní. Tak byl celý večer umělecky ucelen. Ani úskopisy k zábavě nebyly všední. Pozvánka byla originální litografií V. Brunnera, program s výzdobou Wenigova a dopisnice vzpomínkou na kritisele z ruky Viktora Strettiho. Večírky podobné po pronikavém úspěchu prvního budou na dále pro členy častěji pořádány.

—e—

Rozklad zemského výboru k radě městské stran regulace Starého města má tento obsah: Výnosem zemského výboru ze dne 13./11. 1889 č. 44.148 bylo dáno městské radě vědět, že musí být provedeno řízení dle § 4. stav. řádu fehdy, kdykoli by vůbec schválený plán polohy kr. hl. města Prahy na pravém břehu Vltavy měl býti co do směru, polohy a niveau ulic a náměstí v něm upravených změněn neb i rozšířen.

Bylo-li tedy usnecení, jež stalo se již ve příčině ulice Karlovy, nebo bude-li rozhodnutí, které teprve státi se má, povahy takové, že úprava dotýká se směru polohy neb niveau, je nutno jednati dle § 4. řádu stavebního a úpravu zaslati

zemskému výboru, aby ji za souhlasu c. k. místodržitelství potvrdil. Ve věci té očekává zemský výbor vysvětlení v době co možná nejkratší.

Zemský výbor nemůže a nechce praejudikovati usnesení, jež stane se v té příčině, považuje však za povinnost, maje péči o prospěch obce, dáti v úvahu toto:

Zastupitelství města, které v posledních desetiletích právě uvnitř obvodu svého mění tak mnoho svou tvářností, jako málokteré město jiné, musí uvažovati, a zajisté že také uvažuje, nejsou-li při přeměně takové jisté hranice, přes které jíti je nevhodno, ano nebezpečno. Slušíť přihlížeti k finančním důsledkům tohoto přetvořování pro obec i k dalekosáhlým účinkům hospodářským pro obyvatelstvo, jež majetek má v částech, které se upravovali mají, jež dlouhá léta vede zde obchod a bydlí v nedrahých bytech ve středu města, a které by mělo býti udržováno v částech těch, ježto nucené opuštění dlouholetých sídel a nutné velmi často přestěhování se na dalekou periferii města, nebo do obcí jiných, změní úplně životní, zvláště majetkové poměry velkého počtu obyvatelstva. Proto třeba s největší úvahou a s nejdůkladnějším rozmyslem stanoviti cesty stavební politiky obce a stavebního rozvoje i prospěchy obyvatelstva, rozdílné mnohdy od prospěchu podnikatelů, kteří často vyvolávají chltějí stavební ruch v různých částech města ne vhodně.

Při ulici Karlově přibývá ještě moment rázu jejího. Jakmile bez dohadu na hospodářské následky vůbec provedla by se úprava, jaká je obvyklá skoro všeobecně v posledních desetiletích, stane se Staré Město Pražské chudší o velkou v minulosti šťastně řešenou, pro celé město tak rázovitou komunikaci; byl by učiněn velký krok tomu, aby i Staré město vstoupilo již skoro do velké řady nových větších měst, jež charakteristiky zvláštní nemají, ovšem s rozdílem, že Staré Město rázovitost mělo, avšak že jí bylo zbaveno. Toho zajisté prozirává politika obce nedopustí, majíc zajisté zření k tomu, jaký účinek musila by nutně míti obvyklá úprava charakteristických částí města na snížení významu Prahy, jako města uznaného všude dosud ještě za rázovité a zajímavé, a následkem toho také na návštěvu cizineckou.

V Praze, dne 28./4. 1905.

Nejvyšší maršálek zemský: Lobkovic.